

Colofon

Pamflet2.nl
Onderwijshelden
60x het bewijs dat het kan

Auteurs:
Marcel Derksen, Alette Baartmans en
Claire Boonstra

Ontwerp / lay-out:
Henny Witjes

Dit is een uitgave van:
Sinds 1883 - uitgevers, Leiden

Uitgever:
Kiki Vikdazir, Sinds 1883 - uitgevers

Redactie en correctie:
Frans Wildenborg

NUR 841
- ISBN folio: 978-90-78342-08-3
- ISBN e-book: 978-90-78342-09-0
www.onderwijsheldenboek.nl

Copyright © 2014
Sinds 1883 - uitgevers

Alles uit deze uitgave mag alleen na
voorafgaande schriftelijke toestemming van de
uitgever worden verveelvoudigd, door middel
van druk, fotokopieën, geautomatiseerde
gegevensbestanden of op welke andere wijze
ook.

Pamflet 2.nl

Onderwijshelden
60x het bewijs dat het kan

Sinds 1883
- uitgevers -

Tijgers

Vorige week was ik op een middelbare school in Culemborg. We zouden het geschiedenislokaal mogen gebruiken voor een fotoshoot van een nieuw Omdenken boekje. ‘Dat lokaal is super geschikt’, vertelde de behulpzame geschiedenisleraar ons, ‘het is een mooi ruim lokaal voor 30 kinderen met veel licht.’ Wat verwacht je op grond van die informatie? Precies. Een mooi ruim lokaal met veel licht. Geschikt voor 30 kinderen. Het licht klopte wel. Het ‘ruim’ en ‘voor 30 kinderen’ wat minder. Bankjes voor twee personen, netjes naast en achter elkaar geschakeld, tussendoor nauwelijks ruimte om tassen neer te zetten, laat staan om heen en weer te lopen of anderszins te bewegen. Het was net een kippenhok. Dit lokaal was bedoeld om stil te zitten. Heel erg stil. Vertwijfeld bekeek ik de ruimte. Hier zaten dag in dag uit 30 kinderen, als sardientjes in een blik, geschiedenis tot zich te nemen.

Wat gebeurt er met een tijger die je in een kooi opsluit? Hij wordt onrustig, gaat monotoon rondjes heen en weer lopen, krijgt schurft, wordt ziek, geraakt in een depressie. Waarom? Logisch. Tijgers horen niet in kooien. Tijgers horen in het wild. Ruimte. Vrijheid. Lucht.

Wat gebeurt er met levenslustige kinderen die je tafel-naast-tafel, als kippen in een legbatterij, in een ruimte plaatst om ze vervolgens ’s ochtends vanaf 8 uur (‘Jongeman, het was weer wat te laat gisteren, zie ik?’ ‘Nee meneer, het was weer wat te vroeg vanmorgen.’) op monotone toon te instrueren over zaken waar ze in het geheel niet mee bezig zijn? Exact hetzelfde. Ze worden onrustig. Ze gaan depressieve of overactieve verschijnselen vertonen. Zo krijgt in Finland, ons grote voorbeeld als het gaat om hoe het onderwijs er uit zou moeten zien, 1 op de 1.000 kinderen medicatie voor ADHD. In Nederland is dat maar liefst 19 keer zoveel. In de geest van Louis van Gaal: ‘Indiceren zij nou zo weinig of wij nou zo veel?!’

Wie kent de beelden van de middelbare school niet? Verveling aan de ene kant van het spectrum (op de tafel liggen, gapen, uit het raam staren, vanaf oktober schema’s invullen hoeveel

Inhoud

Berthold Gunster	Tijgers	4
Erica Aalsma	De 'O' van onderwijs is misleidend	11
Ingrid Aaltink-Fidder	Dyscalculie en Dyslexie: een (op)gave?	14
Edith Baartmans	Tijd, ruimte en vertrouwen zijn de basis	17
Joris van Ballegoijen	Oog in oog met de geschiedenis	20
Bianca Blom	Onderweg anders wijs!	23
Minka Bos	Oorlog in mijn Buurt	26
Job Christians	Schoolleider, wie bent u?	29
Femke Cools	Digiknappe digimaatjes	34
Jochum Damstra	Wat is leren leven?	37
Bram Defesche	Voor kinderen, door kinderen	40
Kirsten Derksen	Luister, kijk en sta open	43
Anke van Donkersgoed	Jij kan het ook	46
Frans Droog	Genius Hour: tijd voor passie!	49
Berni Drop	Ode aan de leerling	52
Sjef Drummen	Agora, het einde van de klassieke school?	55
Frum van Egmond	Een 10 voor Topo	58
Corline van Es	Het meisje voor de boekenkast	61
Guus Geisen	Echte helden	63
Jetske van der Greef	Op heldenpad met de ontdekkingsreis	67
Johan 't Hart	Open innovatie	72
Eveline Havenith	Een held vertelt	75
Tamir Herzberg	Aan Jordy, Femke en Max die eruit waren gestuurd omdat ze bij biologie zaten te kloten met een gummetje	78
Sarina Hoogendam	Een meesterlijke missie	81
Femke Hulsenbek	In iedereen schuilt een held	84
Lex Hupe	Het meisje en het helikoptertje	87
Tanja Jadnanansing	De beste editie van jezelf	89
Arnold Jonk	Geen boeven, alleen maar helden	91
Ilja Klink	En toen begon het te sneeuwen	95
Tijl Koenderink	Hoogbegaafd geluk	100
Danielle Krabshuis	Leren voor het leven	103
Sarah van Leeuwen	Delen is vermenigvuldigen	106
Hanneke Lokhoff	KnapVilla: een b(l)oeiend leerlandschap	109
Erno Mijland	Wat als alles kan?	112
Jos van Mil	Gewoon doen en later sorry zeggen	115
Kimon Moerbeek	Wielen uitvinden	118
Eva Mondeel	Juf Eva opereert	121

Maaïke van Mourik	Van moestuin naar bos	124
Pauline Nonnekes	Je hebt zelf de regie. School is een middel om je doel te bereiken	127
Corné van Oers	Het tijt gekeerd	132
Marieke Peters	Durf jij creatief te zijn?	135
Peter la Roi	Beeld van een groep	138
Lotte de Rooij	Van paint by numbers naar leeg canvas	141
Victor van Saltbommel	Ster in de toekomst	145
Tjeu Seeverens	Mag ik in je ogen kijken?	148
Janita Seinstra	Een paradijselijke tuin	151
Rik Seveke	Compassie als bouwblok	154
Casper Stubbé	Persoonlijke ontwikkeling normaal maken	157
Hans Thissen	De waterstofzuiger	162
Steven van den Tol	Talent voor onderwijs	165
Jaap Vermuë	Verborgene schatten	168
Michel Visser	Beste buur, ik kan nog zo veel van u leren!	171
Nils Visser	Wij zijn de fantasten	173
Claire Walkate	Zullen we stoppen?	176
Stefan van der Weide	Weg met 'the box'	177
Theo Wismans	'Swag'	181
Patrique Zaman	Niet lullen maar poetsen	184
Thijs de Zoete	Genoeg te kiezen	187
Auteurs	Nawoord	190

Auteur: Erica Aalsma

*Over de auteur:
Erica Aalsma werkt als zelfstandige onder de naam 'de Leermeesters' aan inspirerende leeromgevingen waar 'leren in de beroepspraktijk' centraal staat.*

*Naam van het initiatief:
Hybride leeromgevingen in het beroepsonderwijs*

*Locatie:
Wijk bij Duurstede*

Speech te houden voor vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en overheid.

De 'O' van onderwijs is misleidend

'Een beroep leren in een klaslokaal is onzin!' Iedereen die mij dit hoort zeggen, knikt beamend: 'Ja natuurlijk, wat een open deur!' Maar hoe komt het dan toch dat ik elke keer als ik weer een ROC binnenstap, verbijsterd om me heen kijk? Wie heeft ooit bedacht dat zulke immens grote gebouwen vol met klaslokalen inspirerend zouden zijn voor jongeren die het liefst met hun handen leren? Hoe zijn we zover gekomen dat we zijn gaan denken dat leren voor een beroep mogelijk is in of vanuit een klaslokaal?

Vraag enkele willekeurige mensen in je omgeving aan welke begrippen ze denken als je het woord 'onderwijs' noemt en ik weet zeker dat ze het zullen hebben over: school, les, leraar, klaslokaal, leren en misschien zelfs wel instructie. De begrippen 'onderwijs' en 'school' zijn voor de meeste mensen volledig synoniem geworden. Het is een systeem dat ooit is gebouwd op het bieden van kansen, maar tegelijkertijd zo strak in zijn vel zit dat het voor veel jongeren ook de kansen belemmert.

Jan Rotmans (hoogleraar aan de Erasmus Universiteit) is van mening dat de samenleving aan het kantelen is. De nieuwe economie vraagt om investeren in leerprocessen, zodat wat mensen leren ook daadwerkelijk wordt gebruikt. Aan de opleving van het begrip 'vakmanschap' zie je dat de aandacht al aan het verschuiven is: steeds meer beleidsmakers wijzen op het belang van vakmensen voor de samenleving. Maar helaas koppelen we vakmanschap nog steeds aan werken met je handen en hebben we ons aangeleerd dit minder te waarderen. De opvatting is dat het onderwijs weer aandacht

Auteur: Ingrid Aaltink-Fidder

Over de auteur:

Ingrid Aaltink-Fidder is LeerstijlCoach-educatief spel-leermateriaal-humor-positief-kanjermunten-kind dyscalculie, dyslexie-kind epilepsie, licht autistisch-beelddenkster-ideeëncanonontwikkelaars.

*Naam van het initiatief:
Ingrid Aaltink*

*Locatie:
Nijverdal*

Speech te houden voor kinderen, leerkrachten, schoolbesturen en ouders.

Dyscalculie en Dyslexie: een (op) gave?

Enkele jaren geleden hebben wij onze dochter laten testen op dyscalculie. Uit deze test bleek dat zij zowel dyscalculie als dyslexie had. Toen begonnen er kwartjes te vallen. Geen wonder dat zowel haar geheugen als ook haar concentratie te wensen overlieten. Daarom gingen de dingen die ze heel graag wilde, niet zoals ze dat bedacht had.

Door alles liep ook een andere rode draad ... ze is een beelddenkster. Eindelijk was het plaatje compleet. En dan volgt direct de vraag: 'En nu?' School inlichten, diverse therapieën volgen. Voor ik het wist, was ik 14 uur per week bezig met het halen en brengen van haar. Vriendschappen vielen uiteen en mijn dochter ging er zichtbaar onder gebukt.

Op een gegeven moment werd het ons te veel en zijn we gestopt met alle therapieën. Die uren zijn we anders gaan indelen. Ik ben begonnen aan een ander soort begeleiding, eigen begeleiding. Leuk en spelenderwijs (bijna gezellig). Met inzicht- en concentratiespelletjes en oefeningen. Op pad met een fototoestel en getallen fotograferen, daarna napraten. Wat doen we met die getallen? Hoe belangrijk zijn die getallen voor ons? Wat kunnen we er allemaal mee? Daardoor kreeg zij ook het besef dat getallen in ons leven iets aanduiden, iets vertellen. Dat je er beter vrienden mee kunt worden dan dat je er bang voor bent. Dat maakt ook dat ze nu weet wat haar wel en niet ligt, wat ze moeilijk en lastig vindt. Ze gaat het niet uit de weg.

Auteur: Edith Baartmans

*Over de auteur:
Edith Baartmans is
juf van groep 7 op
de Liduina school in
Haarlem en moeder
van vier kinderen.*

*Naam van het initiatief:
Kinderen ontwikkelen
een eigen museum op
basis van vertrouwen
en verantwoordelijk-
heid*

*Locatie:
Haarlem*

*Speech te houden voor een ieder die denkt dat volwassenen alles
voor kinderen moeten regelen en bepalen.*

Tijd, ruimte en vertrouwen zijn de basis

Mijn peuter riep wanneer ik zijn jasje dicht wilde maken: 'Zelf doen!' Met opgetrokken schouders keerde hij zich van mij af. Na minuten ingespannen prutsen en rommelen lukte het, de rits zat vast en mijn kleintje stapte triomfantelijk door de gang. Ik hoefde de rits alleen nog maar iets hoger op te trekken. Een succeservaring was een feit. Mijn rol als moeder was een aanschouwende geweest. Het geven van tijd en ruimte aan mijn peuter om zijn onderzoek te kunnen doen, maakte in mij iets moois wakker. Er groeide een wederzijds belang. Verantwoordelijkheid geven en nemen. Het geven van vertrouwen dat ook ik geloofde dat hij zelf zijn rits dicht kon maken, heeft de relatie met mijn peuter sterk gemaakt.

Hoe vaak ik niet op mijn handen moest gaan zitten om ongevraagde hulp te bieden, is niet te tellen. Wat was het soms moeilijk niet in te grijpen omdat ik door wilde. Gelukkig kon ik het vaker wel dan niet, de blije reactie van mijn peuter was daarvan de oorzaak.

Tijd, ruimte en vertrouwen zijn sterke bakens die mij richting geven tijdens het onderwijzen van mijn leerlingen. Onderwijs is altijd in beweging en dat maakt dat jaarlijks veel nieuwe inzichten mijn pad kruisen. Gek genoeg passen tijd, ruimte en vertrouwen steeds opnieuw binnen de processen die ik inga. Als juf van 57 jaar geeft mij dat enorm veel zelfvertrouwen en energie om iedere dag weer met mijn kinderen aan het werk te gaan.